

Yishai (continued)

1. Talmud, Succah 52b

מאן נינהו שבעה רועים דוד באמצע אדם שת ומתושלח מימינו אברהם יעקב ומשה בשמאלו ומאן נינהו שמנה נסיכי אדם ישי ושואל ושמואל עמוס וצפניה צדקיה ומשיח ואליהו

Who are the seven shepherds (of Michah 5:4)? David in the middle; Adam, Seth and Methuselah to his right; Avraham, Yaakov and Moshe to his left. Who are the eight "princes of Man"? Yishai, Shaul, Shemuel, Amos, Tzefaniah, Tzidkiyah, Mashiach and Eliyahu.

2. Talmud, Shabbat 55b

ארבעה מתו בעטיו של נחש ואלו הן: בנימין בן יעקב, ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד. וכולהו גמרא לבר מישי אבי דוד, דמפרש ביה קרא דכתיב "...אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב" - וכי בת נחש הוא? והלא בת ישי הוא דכתיב "ואחיותיהן צרויה ואביגיל"! אלא בת מי שמת בעטיו של נחש.

Four died because of the snake's venom: Binyamin son of Yaakov, Amram father of Moshe, Yishai father of David, and Kilav son of David. All of these are known only by tradition, other than Yishai father of David, where the text explains it, as it is written "...Avigayil, daughter of Nachash, sister of Tzeruyah [who was] mother of Yoav." Was she the daughter of Nachash? She was the daughter of Yishai, as it says, "And their sisters were Tzeruyah and Avigayil"! Rather: The daughter of one who died because of the snake's venom.

3. Midrash, Bamidbar Rabbah 10:5

הרשעים קודמים לשמם – "נבל שמו" "גלית שמו" "שבע בן בכרי שמו". אבל הצדיקים שמן קודמם "ושמו אלקנה" "ושמו ישי" "ושמו בועז" "ושמו מרדכי" "ושמו מנוח" דומין לבוראן "ושמו ד".

The wicked precede their names – "Naval was his name" "Goliath was his name" "Sheva ben Bichri was his name". But with the righteous, their name precedes them, "And his name was Elkanah" "And his name was Yishai" "And his name was Boaz" "And his name was Mordechai" "And his name was Manoach" – like their Creator, "And His Name is Gd."

4. Midrash, Pesikta d'Rav Kahana 18:1

עד מה כבודי לכלימה (תהלים ד'), אמר דוד עד מתי אתם מכלימים בכבודי וקורין אותי בן ישי, מדוע לא בא בן ישי (שמואל א' כ: כז), ראיתי בן ישי (שם טז:יח), גם לכלכם יתן בן ישי (שם כב: ז), לית לי שם.

"How long shall my honour be for shame?" (Tehillim 4) David said: How long will they heap shame on my honour, calling me "son of Yishai"? "Why has the son of Yishai not come" "I have seen a son of Yishai" "To all of them shall the son of Yishai give". I have no name!

Theme 1: The drama between Shemuel and Gd

5. Radak to Shemuel I 16:2

מצאנו כי אף על פי שהיה מבטיח הקב"ה הנביא או הצדיק אף על פי כן הוא נשמר מלכת במקום סכנה כמו שראינו ביעקב אבינו שהבטיחו הקב"ה בעברו ארם נהרים ואמר לו "והשיבותיך אל האדמה הזאת" ושם גם כן נראה לו המלאך והבטיחו ואמר לו "שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך", וכאשר שמע כי עשו בא לקראתו "וירא יעקב מאד וייצר לו". וכן דוד שהיה נמשח למלך על פי ד' היה בורח מפני שאול...

We have found that even though Gd promised [to protect] prophets or righteous people, still, they were careful to avoid dangerous places, as we have seen with Yaakov Avinu that Gd promised him, when he went to Aram Naharayim, "I will return you to this land," and there, too, a *malach* appeared to him and promised him, "Return to your ancestral land and your birthplace and I will be with you," but when he heard that Esav was coming to meet him, "And Yaakov was very afraid, and he was upset." And so David, who had been anointed king at Gd's word, fled from before Shaul...

6. Abarbanel to Shemuel I 16:2

היה אצלי התנצלות בלתי אמתית, ששמואל לא היה רוצה למשוך איש בחיי שאול והיה בעיניו רע ומר המעשה שישחית את מעשה ידיהוה בעצמו ושהוא יסכל את ידיהוה, ולכן כדי להשמיט מההליכה התנצל ואמר "איך אלך ושמע שאול והרגני?" עם היותו יודע שהקל ית' לא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו, וגם ששואל לא ישלח ידו בנביא ד', והוא היה אוהב לשמואל מאד וירא מלפניו ומכבדו יותר מאביו ואיך יהרגהו? אבל היה זה בלי ספק להשמיט מלילך. ועם היות שהקל ית' ידע מחשבות בני אדם, היו בוחרים הנביאים ומבקשים פעמים רבות תואנות כדי שלא יאמרו בפירוש כוונותיהם לפני הקב"ה. ועל זה הדרך אמר אדוננו משה (שמות ו' ל') "ואיך ישמע אלי פרעה," עם היותו יודע שדבר ד' היא תקום, אבל היה רצונו לישמיט מההליכה ובחר אותה התואנה כדי שלא יצטרך לומר "איני רוצה לילך". ומפני זה השיבו ד' כאן עגלת בקר תקח בידך וגו'. והיתה התשובה ממין השאלה לפייסו בדברים...

To me, the excuse was false, for Shemuel did not want to anoint someone while Shaul was alive, and it was bad and bitter to him to destroy his handiwork himself and ruin his hands [?]. Therefore, to avoid going, he gave an excuse, "How could I go? Shaul will hear and kill me," knowing that Gd will not abandon His pious ones, they will always be protected, and that Shaul would not send his hands against the prophet of Gd, and he loved Shemuel greatly and feared him and honoured him more than his father. How could he kill him? But this was, doubtless, to avoid going. And even though Gd knows people's thoughts, there were many times that prophets chose and sought excuses, to avoid stating their intentions before Gd clearly. Thus our master Moshe said, "How will Pharaoh listen to me," knowing that Gd's word would stand. He wanted to avoid going, and he chose that excuse to avoid saying, "I don't want to go." And therefore Gd responded there, "Take a calf, etc." The answer was along the lines of the question, to appease him verbally...

7. Talmud, Taanit 5b

"ויהי כאשר זקן שמואל" - ומי סיב שמואל כולי האי? והא בר נ"ב הוה, דאמר מר "מת בחמישים ושתים שנה זהו מיתתו של שמואל הרמתי!" אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן: זקנה קפצה עליו, דכתיב "נחמתי כי המלכתי את שאול", אמר לפניו רבש"ע שקלטני כמשה ואהרן... מה משה ואהרן לא בטלו מעשה ידיהם בחייהם אף אני לא יתבטל מעשה ידי בחיי! אמר הקב"ה היכי אעביד? לימות שאול לא קא שביק שמואל, לימות שמואל אדזוטר מרגני אבתריה, לא לימות שאול ולא לימות שמואל כבר הגיעה מלכות דוד ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא! אמר הקב"ה אקפיץ עליו זקנה... "And it was, when Shemuel aged" – Was Shemuel that old? He was 52, as it is taught, "Death at 52 years is the death of Shemuel of Ramah"! He replied: Rabbi Yochanan said that old age leapt upon him [prematurely]. It says, "I regret coronating Shaul." [Shemuel] said, "Master of the Universe! You have equated me with Moshe and Aharon... Moshe and Aharon did not have their deeds cease in their lifetimes, I should not have my deeds cease in my lifetime!" Gd said, "What shall I do? Shemuel will not let Shaul die; if Shemuel would die, then due to his youth people would mock him; don't have Shemuel or Shaul die – but the time has arrived for David's reign, and one reign cannot touch another, even a hair's breadth!" Gd said, "I will make him age prematurely..."

8. Talmud, Pesachim 8b

והאמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן ניזוקין! היכא דשכיח היזיקא שאני שנא' "ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני ויאמר ד' עגלת בקר תקח בידך וגו'."

But didn't Rabbi Elazar say, "Agents of a mitzvah are not harmed!" Where danger is common it is different, as it says...

9. Talmud, Yevamot 65b

וא"ר אילעא משום רבי אלעזר בר' שמעון מותר לו לאדם לשנות בדבר השלום שנאמר "אביך צוה וגו' כה תאמרו ליוסף אנה שא נא וגו'" ר' נתן אומר מצוה שנאמר, "ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני וגו'."

דבי רבי ישמעאל תנא גדול השלום שאף הקב"ה שינה בו דמעיקרא כתיב 'ואדוני זקן' ולבסוף כתיב 'ואני זקנתי'.

Rabbi Ela'a taught, citing Rabbi Elazar, son of Rabbi Shimon: One is *permitted* to lie for the sake of peace, as it is stated, "[Joseph's brothers said to him] Your father instructed, So shall you say to Joseph: Please forgive the sin of your brothers."

Rabbi Natan taught: It is a *mitzvah*, as it is written, "And Samuel said: How will I go [to anoint David]? Saul will hear and kill me!" [And Gd then told him to lie about the purpose of his trip.]

It was taught in the school of Rabbi Yishmael: "Peace is so great that even Gd lied for its sake! Initially Sarah said, "And Abraham is old," but Gd later reported that she had said, "And I am old."

10. Radak to Shemuel I 16:2

וי"מ כי הקב"ה אמר לו כך: אני אמרתי לך שתלך בהצנע, ואתה אמרת "ושמע שאול והרגני"? עתה אני אומר לך שתלך בפרהסיא ותקח עגלת בקר לעשות זבחים... ונראה מי הורג אותך! ועל זה הדרך פירשו ג"כ במדרש מה שאמר לו הקב"ה למשה רבינו (שמות יז:ד-ה) "עבור לפני העם" הזה לפי שאמר לו "עוד מעט וסקלוני" אמר לו הקב"ה "עבור לפני העם ונראה מי סוקל אותך".

And some say that Gd said to him thus: I told you to go privately, and you say, "Shaul will hear and kill me?" Now I will tell you to go publicly and take a calf for sacrifices... And we'll see who kills you! And along these lines they also explained in a midrash that Gd told Moshe Rabbeinu, "Go before this nation" because he said, "A little bit, and they'll kill me," so Gd said to him, "Go before the nation, and we'll see who stones you."

Theme 2: The Selection of David

11. Radak to Shemuel I 16:1

אמר "קרנך" לפי שהיה הקרן הזה מזומן למשוח בו מלכי בית דוד. ועל העתיד היה מזומן אותו הקרן על פי הנביאים והיה באהל מועד עם כלי שמן המשחה, וכן אמר כשנמשח שלמה "ויקח צדוק הכהן את קרן השמן מן האהל."

He said "your horn" because this horn was dedicated for anointing the Davidic kings. The horn was set aside by the prophets and it was in the Ohel Moed with the vessels of the oil of anointing. And so when Shlomo was anointed, "And Tzaddok haKohen took the horn of oil from the tent."

12. Talmud, Megilah 14a

חנה דכתיב ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי בד' רמה קרני בד' רמה קרני ולא רמה פכי דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותן שאול ויהוא שנמשחו בפך לא נמשכה מלכותן

Chanah [was a prophetess] as it is written: And Chanah prayed and said, 'My heart exults in Gd, my horn is raised.' 'My horn is raised,' my jug is not raised. David and Solomon were anointed with the horn and their monarchy endured; Saul and Yehu were anointed with a jug and their monarchy did not endure.

13. Midrash, Sifri Behaalotcha 92

"אספה לי" שתהא סנהדרין לשמי. שבכל מקום שנאמר "לי" הרי זה קיים לעולם ולעולמי עולמים.

- בכהנים הוא אומר "וכהנו לי" (שמות כח מא)
 - בלויים הוא אומר "והיו לי הלויים" (במדבר ח יד),
 - בישראל הוא אומר "כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כה נה)
 - [בארץ הוא אומר "כי לי הארץ" (שם /ויקרא כ"ה/ כג)]
 - בבכורות הוא אומר "כי לי כל בכור בבני ישראל" (במדבר ח יז)
 - במקדש הוא אומר "ועשו לי מקדש" (שמות כה ח)
 - במזבח הוא אומר "מזבח אדמה תעשה לי" (שם /שמות/ כ כא)
 - בשמן המשחה הוא אומר "שמן משחת קודש יהיה זה לי" (שם /שמות/ ל לא)
 - במלכות הוא אומר "כי ראיתי בבניו לי מלך" (שמואל א' טז א)
 - בקרבנות הוא אומר "להקריב לי במועדו" (במדבר כה ב)
- הא בכל מקום שנאמר לי הרי זה קיים לעולם ולעולמי עולמים.

16:4-10 The rejected sons

14. Talmud, Pesachim 66b

אמר רבי מני בר פטיש: כל שכוועס, אפילו פוסקין עליו גדולה מן השמים מורידין אותו. מנלן? מאליאב, שנאמר (שמואל א יז:כח) ... וכי אזל שמואל לממשחינהו בכלהו כתיב "לא בזה בחר ד'" ובאליאב כתיב "ויאמר ד' אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו", מכלל דהוה רחים ליה עד האידנא.

Rabbi Mani bar Patish said: Anyone who gets angry, even if greatness has been decreed upon him from Heaven, they bring him down. How do we know this? From Eliav, as in Shemuel I 17:28... And when Shemuel went to anoint them, for all of them it said, "Gd did not choose this one," and for Eliav it said, "And Gd said to Shemuel: Do not look at his appearance and his height, for I have rejected him." This shows that Gd had loved him originally."

15. Divrei haYamim I 2:13-15

(יג) וְאִישִׁי הוֹלִיד אֶת בְּכֹרוֹ אֶת אֱלִיאָב וְאַבְינָדָב הַשְּׁנִי וְשִׁמְעָא הַשְּׁלִישִׁי: (יד) וְנִתְנָאֵל הָרְבִיעִי רַדִּי הַחֲמִישִׁי: (טו) אֶצֶם הַשְּׁשִׁי דָּוִיד הַשְּׁבִיעִי:

16. Radak to Divrei haYamim I 2:15

כתב ר' יונה כי הוא כמו "השמיני" שהרי שבעה בני' היו לו מלבד דוד כמו שאומר בספר שמואל... ולא יתכן זה ההפך. אבל הנכון שהיה לישי בן מאשה אחרת, ובספר שמואל מנה אותם כולם בכלל... ובכאן זכר השבעה שהיו מאם אחד עם דוד. וכן פירש אותו החכם ר' אברהם בן עזרא. ויש אומרים כי מת הבן האחד. ובמדרש כי הבן השמיני היה שמו אליהוא... ומה שאמר "ודוד הוא הקטן" על שהי' מקטין עצמו קראו קטן:

Rabbi Yonah wrote that this is like "the eighth," for he had seven sons other than David, as recorded in Shemuel... And this reversal is not possible. But it is correct [to say] that Yishai had a son from another woman, and in Shemuel it counted all of them... And here it mentioned the seven from the same mother as David. And so the Chacham Ibn Ezra explained. And some say that one son died. And a midrash says that the eighth son was named Elihu... And when it said "And David was the smallest," it was because he made himself small, so he was called "the smallest."

Appearances can be deceiving

17. Radak to Shemuel I 16:6

אמר בלבו או בפיו כי חשב כי זה הוא המלך שצוהו הקל למשוח, לפי שהיה בכור בבני ישי, ועוד כי ראהו יפה צורה וקומ' כשאול וחשב כי הקב"ה בוחר באנשים יפה קומה וצורה למלכות כדי שיהא מוראו על העם. וכן אמר בשאול "הראיתם אשר בחר בו ד' כי אין כמוהו בכל העם"...

He said, in his heart or aloud, that he thought this was the king whom Gd had instructed him to anoint, because he was the firstborn of Yishai's sons, and also because he saw that he was of good form and height, like Shaul, and he thought that Gd chose men of good height and structure for the throne so that the nation would be intimidated. And so he said regarding Shaul, "Have you seen the one whom Gd has chosen, for there is none like him in the nation."...

18. Radak to Shemuel I 16:7

ויש מפרשי' כי כאשר אמר "נגד ד' משיחו" על שאול בקש עוד שלא תסור המלוכה ממנו. כשראה אליאב שלא היה יפה כמוהו בקש מד' שלא יחליף שאול באחר. לפיכך ענה לו הקל "אל תבט אל מראהו כי מאסתיהו." ושאול הוא שהיה יפה מראה וגבה קומה:

And some explain that when he said, "Before Gd is His anointed one," he was still requesting that the throne not leave Shaul. When he saw that Eliav was not as attractive as [Shaul], he asked Gd not to exchange Shaul for another. Therefore Gd replied to him, "Do not look at his appearance, for I have rejected him." And this was Shaul, for he was of attractive appearance and of height.

19. Midrash, Yalkut Shimoni to Shemuel I, Remez 124

אפשר שמואל שנכתב עליו "כי נאמן שמואל לנביא לד' (שמואל א' ג:כ)" היה טועה? א"ר יצחק שמואל לא טעה, אלא שראה ולא כיון אם מבחו אם ממנו המלכות, שנאמר "ויקה לו רחבעם את אביחיל בת אליאב בן ישי (דה"א יא:יח)", לכך אמר "אך נגד ד' משיחו."

Could it be that Shaul, about whom it was written, "[And Shemuel became great, and Gd was with him, and Gd did not cast any of his words to the ground. And all Israel knew, from Dan to Beer Sheva, that] Shemuel was loyal as a prophet to Gd" – Could he have erred?? Rabbi Yitzchak said: Shemuel did not err, but he saw and did not know precisely whether the monarchy was from his daughter or from him, as Divrei haYamim I 11:18 says, "And Rechavam took Avichayil daughter of Eliav son of Yishai." Therefore he said, "But, before Gd is His anointed one."

The Harsh Divine Rebuke

20. Background Shemuel I 9:13-20

21. Midrash, Sifri Devarim 17

אמר לו הקב"ה: "אתה הוא רואה? אני מודיעך שאי אתה רואה!" אימתי הודיעו? בשעה שאמר לו "מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך", מהו אומר? "ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אך נגד ד' משיחו", אמר לו הקב"ה "לא אמרת 'אנכי הרואה'? אל תביט אל מראהו ואל גבה קומתו, כי מאסתיהו."

Gd said to him, "You are the seer? I will show you that you do not see!" When did Gd show him? When He told him, "Fill your horn with oil, and go and I will send you to Yishai of Bethlehem, for I have seen a king for Me among his sons." What does it say? "And it was, when they came, and he saw Eliav and said, 'But, before Gd is His anointed one.'" Gd said to him, "Didn't you say, 'I am the seer'? Do not look at his appearance and height, for I have rejected him."